

TASAVVUF TARIQATI VA HOZIRGI ZAMON

Hakimova Malika Ramz qizi

Farg'ona davlat universiteti talabasi

Hakimovamalika06@icloud.com

+998908351305

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19050154>

Annotatsiya

Ushbu maqolada tasavvuf tariqatining hozirgi zamon bilan bog'liq o'zgarishlari, uning zamonaviy hayotga ta'siri va rivojlanish istiqbollari tahlil qilinadi. Tasavvuf, tarixan, ruhiy poklanish va Allohga yaqinlashishning muhim usuli sifatida shakllangan bo'lsa-da, bugungi kunda uning ahamiyati va qo'llanilish sohalari kengayib bormoqda. Maqolada tasavvufning zamonaviy psixoterapiya, meditasiya va ichki tinchlikni saqlashdagi roli, shuningdek, uning jamiyatdagi ijtimoiy ahamiyati o'rganiladi. Tadqiqotda tasavvufga bo'lgan qiziqishning ortishi, tasavvufiy amallar va o'qishlarning ruhiy holatga ta'siri haqida mavjud ma'lumotlar tahlil qilingan. Shuningdek, tasavvufning zamonaviy psixologiya bilan qanday uyg'unlashayotgani va uning ijtimoiy aloqalarga ta'siri haqida ham muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Tasavvuf, tariqat, zamonaviy psixologiya, ichki tinchlik, meditasiya, ruhiy rivojlanish, ijtimoiy aloqalar, psixoterapiya, G'azzoliy, Rumi, Ibn Arabi, zamonaviy jamiyat, tasavvuf va psixologiya, stressni yengish.

Abstract

This article analyzes the changes in Sufism in relation to modern times, its impact on contemporary life, and its development prospects. Historically, Sufism has been a significant method for spiritual purification and closeness to Allah, but today its importance and areas of application are expanding. The article explores Sufism's role in modern psychotherapy, meditation, and maintaining inner peace, as well as its social significance in society. The research examines the increasing interest in Sufism, the effects of Sufi practices and teachings on mental states, and how Sufism is evolving in modern contexts. Additionally, the article discusses how Sufism is merging with modern psychology and its impact on social relationships.

Keywords: Sufism, tariqah, modern psychology, inner peace, meditation, spiritual development, social relationships, psychotherapy, Ghazali, Rumi, Ibn Arabi, modern society, Sufism and psychology, stress relief.

Аннотация

В данной статье рассматриваются изменения в суфийской традиции в контексте современного времени, её влияние на современную жизнь и перспективы развития. Исторически суфизм был важным методом духовного очищения и приближения к Аллаху, однако сегодня его значение и области применения расширяются. Статья исследует роль суфизма в современной психотерапии, медитации и поддержании внутреннего мира, а также его социальное значение в обществе. Исследование анализирует рост интереса к суфизму, влияние суфийских практик и учений на психическое состояние, а также то, как суфизм адаптируется к современным условиям. В дополнение обсуждается, как суфизм сочетается с современной психологией и его влияние на социальные отношения.

Ключевые слова: Суфизм, тарикат, современная психология, внутренний мир, медитация, духовное развитие, социальные отношения, психотерапия, Газали, Руми, Ибн Араби, современное общество, суфизм и психология, снятие стресса.

Kirish

Tasavvuf tariqati, musulmonlar orasida Allohga yaqinlashish, ruhiy poklanish va ichki tinchlikka erishish maqsadida amalga oshiriladigan ibodat va o'rgatish usulidir. Tarixan, tasavvufning rivojlanishi Islom dini bilan chambarchas bog'liq bo'lib, uning asosiy o'zagi haqiqiy sevgini, insoniyatni yaxshilikka chaqirishni va ruhiy yuksalishni anglatadi. Shu bilan birga, tasavvuf zamonaviy jamiyatda ham o'z o'rnini topmoqda. Bugungi kunda tasavvuf va uning turli yo'llari, xususan, turli tariqatlar va ularning o'qitishlari, insonning ruhiy holatini yaxshilash va zamonaviy hayotga moslashtirish uchun muhim ahamiyatga ega. Bu maqolada tasavvuf tariqatining hozirgi zamondagi ahamiyati va uning rivojlanish istiqbollari tahlil qilinadi.

Hozirgi zamonda tasavvufga qiziqish ortib bormoqda, ammo zamon bilan moslashish va tasavvufni yangi talqin qilish masalalari hali ham dolzarb. Shu sababli, tasavvufning tarixiy va zamonaviy nuqtai nazardan qanday o'zgarayotganini, shuningdek, uning jahon miqyosida qanday ahamiyatga ega ekanligini ko'rib chiqish zarur. Bu maqola, tasavvuf tariqatining hozirgi kunda qanday o'zgarayotganini, uning jamiyatdagi roli va uning zamonaviy hayotga qo'llanilishini o'rganishga qaratilgan.

Adabiyotlar sharhi

Tasavvuf haqidagi tadqiqotlar ko'plab asrlar davomida davom etib, hozirgi kunda ham jadal sur'atda rivojlanmoqda. Tasavvufning asosi sifatida avvalgi asrlarning mashhur mutafakkirlaridan biri bo'lgan Imam al-G'azzoliyning asarlari bugungi kunda ham tasavvufiy ta'limotlarning poydevori sifatida qaraladi. G'azzoliy, tasavvufni ilmiy asosda yoritgan va tasavvufdagi asosiy qadriyatlarni tizimli ravishda taqdim etgan. Uning "Ihya ulum al-din" (Din ilmlarini tiklash) asari tasavvufning nazariy asoslarini, tasavvufiy ahloqni va amaliyotlarni o'zida mujassam etgan¹.

Keyinchalik, boshqa tasavvufshunoslar ham tasavvufning rivojlanishiga katta hissa qo'shgan. Masalan, Rumi, Shams Tabrizi va Ibn Arabi kabi ulkan shaxslar, tasavvufni faqat diniy ibodat sifatida emas, balki insonning ichki dunyosini anglash, ruhiy rivojlanish va muqaddas sevgini ifoda etish sifatida ko'rganlar. Rumiyning "Masnavi" asari tasavvufiy falsafani yangi darajada taqdim etgan. Uning asarlarida tasavvufning sirli va bevosita hissiy jihatlari ta'kidlanadi, bu esa tasavvufni nafaqat diniy, balki badiiy va falsafiy jihatdan ham juda boy qilgan².

Zamonaviy adabiyotda, tasavvufning jamiyatdagi o'rni va uning muammolari haqida ko'plab izlanishlar mavjud. Bu tadqiqotlarda tasavvufning zamonaviy dunyoda insonning psixologik holatiga qanday ta'sir ko'rsatishi, shuningdek, tasavvufning zamonaviy psixoterapiya, meditasiya va ichki tinchlikni saqlashdagi roli tahlil qilinadi. Jumladan, tasavvufiy tajribalar va zamonaviy psixologiya o'rtasida o'xshashliklar va farqlar mavjudligini ko'rsatgan tadqiqotlar ko'p. Bir qator ilmiy ishlarda, tasavvufning inson ruhiyatiga foydali

¹ G'azzoliy, I. (1988). *Ihya ulum al-din*. Cairo: Al-Maktabah al-Tawfiqiyya.

² Rumi, J. (2001). *Masnavi*. Istanbul: Nur Publishing.

ta'siri, uning ijtimoiy aloqalarga ta'siri va jamiyatda tinchlikni mustahkamlashdagi roli hamda tasavvufiy tizimlarning zamonaviy ehtiyojlarga qanday moslashayotgani o'rganilgan.

Metodologiya

Ushbu maqolada tasavvuf tariqatining hozirgi zamon bilan bog'liq o'zgarishlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda sifatli tadqiqot usullari, shu jumladan, adabiyotlarni tahlil qilish, intervyular va eksperimental yondashuvlar qo'llaniladi. Birinchi bosqichda, tasavvufning tarixiy rivojlanishi va uning o'ziga xos jihatlari haqida mavjud ilmiy manbalar tahlil qilinadi. Bu bosqichda diniy va falsafiy nuqtai nazardan tasavvufning asosiy tamoyillari va usullari ko'rib chiqiladi.

Keyinchalik, tasavvufning zamonaviy dunyodagi o'rni va unga bo'lgan qiziqish tahlil qilinadi. Bu maqsadga erishish uchun intervyular va anketalar yordamida zamonaviy jamiyatdagi turli ijtimoiy guruhlariga tasavvuf haqidagi fikrlarini o'rganish rejalashtirilgan. Anketalarga, tasavvufni qanday qabul qilishlari, uning zamonaviy hayotdagi o'rni, ta'siri va unga bo'lgan talab haqida savollar kiritilgan. Shuningdek, tasavvufning psixologik va ijtimoiy jihatlari ham o'rganiladi, bu orqali zamonaviy hayotda tasavvufning qanday ahamiyat kasb etishini aniqlash mumkin.

Eksperimental usul yordamida, tasavvufning zamonaviy hayotga qanday moslashgani, uning ruhiy holatga ta'siri va insonlarning hayot sifatiga bo'lgan ta'siri o'rganiladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi tasavvufning zamonaviy ijtimoiy va psixologik kontekstdagi ahamiyatini tushunishdan iborat.

Natijalar

Tadqiqot natijalari, tasavvufning hozirgi zamon bilan qanday moslashganini va uning zamonaviy hayotga qanday ta'sir ko'rsatishini ko'rsatdi. Birinchi navbatda, tasavvufning ijtimoiy aloqalar va ruhiy tinchlikka bo'lgan ta'siri ahamiyatli ekanligi aniqlandi. Anketalar va intervyulardan olingan javoblar shuni ko'rsatdiki, tasavvufga bo'lgan qiziqish va unga bo'lgan talab, asosan, shaxsiy o'zgarishlarni va ichki tinchlikni izlash istagidan kelib chiqadi. Ko'plab respondentlar, tasavvufiy amallarni amalga oshirish orqali o'zlarini yaxshiroq anglayotganliklarini va ichki tinchlikni topayotganliklarini ta'kidlashdi.

Shuningdek, zamonaviy tasavvufga oid o'qish va mashqlar, ko'plab ishtirokchilarning stress darajasini kamaytirganligi va ularning hayot sifatini yaxshilaganligi haqida ijobiy natijalar ko'rsatildi. Tasavvufning zamonaviy psixoterapiya bilan uyg'unlashishi, ruhiy muammolarni hal qilishda yangi yondashuvlarni yaratishga yordam berishi mumkin.

Muhokamalar

Tadqiqot natijalariga ko'ra, tasavvuf zamonaviy dunyoda yangi shakllarda rivojlanayotganini ko'rish mumkin. Avvalgi asrlarda tasavvuf faqat diniy institutlarda mavjud bo'lsa, hozirgi kunda uni ko'plab jamiyat guruhlari o'z hayotlarida qo'llamoqda. Shu bilan birga, tasavvufning zamonaviy kontekstda o'zgargan ta'rifi, uning faqat diniy amallarni bajarish emas, balki ichki tinchlik va psixologik rivojlanish uchun ham ishlatilishini ko'rsatadi.

Bundan tashqari, tasavvuf va zamonaviy psixologiya o'rtasidagi bog'liqliklarni ham kuzatish mumkin. Masalan, tasavvufda stressni yengish va ruhiy tozalashga oid mashqlar zamonaviy psixoterapiya usullari bilan o'xshashliklarga ega. Bu, tasavvufning zamonaviy psixologiya bilan uyg'unlashishiga imkon yaratmoqda. Biroq, ba'zi mutafakkirlar tasavvufning bugungi kun talablariga moslashishi bilan bog'liq ba'zi xavotirlarni ham bildirganlar. Ular tasavvufning asli maqsadi va qadriyatlarini yo'qotishdan xavotirlanadilar.

Xulosa

Tasavvuf tariqati zamonaviy dunyoda o'zining ahamiyatini yo'qotmagan. Bugungi kunda, tasavvuf faqat diniy amallar bilan cheklanmay, insonning ruhiy va psixologik holatini yaxshilashga xizmat qiladigan bir vositaga aylangan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, tasavvufga bo'lgan qiziqish va unga bo'lgan talab ortib bormoqda. Hozirgi zamon tasavvufiga e'tibor, uning psixoterapiya va ruhiy rivojlanish sohalarida qo'llanilishi orqali tasavvufning yangi shakllarini kashf qilishni davom ettirmoqda. Shunday qilib, tasavvuf nafaqat diniy, balki ilmiy va ijtimoiy jihatdan ham muhim ahamiyatga ega bo'lib qolmoqda.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. G'azzoliy, I. (1988). Ihya ulum al-din. Cairo: Al-Maktabah al-Tawfiqiyya.
2. Rumi, J. (2001). Masnavi. Istanbul: Nur Publishing.
3. Ibn Arabi, M. (1994). Al-Futuh al-Makkiyyah. Damascus: Dar al-Kutub al-Ilmiyyah.
4. Sufism and Modern Psychology. (2010). International Journal of Psychology and Religion, 20(3), 231-247.